

Inhoud

DEEL 1 OUDEREN IN HUN LEEFOMGEVING

Hoofdstuk 1

Demografische gegevens – 15

Dorly Deeg

Hoofdstuk 2

De nuldelijnsgezondheidszorg voor ouderen – 23

Dorly Deeg

Hoofdstuk 3

Organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg voor ouderen met psychische problemen – 33

Dieter Boswijk, Richard Starmans, Tanne van Wijngaarden en Annet Wind

Hoofdstuk 4

Ouderen en het recht – 41

Dirk Engberts

DEEL 2 HET VEROUDERINGSPROCES

Hoofdstuk 5

De biologie van veroudering – 59

Rudi Westendorp

Hoofdstuk 6

Psychosociale aspecten van veroudering – 69

Ruud Kempen en Dorly Deeg

Hoofdstuk 7

Veranderingen in psychologisch functioneren, welbevinden en zingeving – 83

Yolande Kuin en Anne Margriet Pot

Hoofdstuk 8

Veroudering in beeld gebracht – 93

Mathieu Vandenbulcke en Natalie Nelissen

Hoofdstuk 9

Het concept 'frailty': achtergronden, mogelijkheden en beperkingen – 105

Marianne van Iersel en Marcel Olde Rikkert

DEEL 3   ALGEMENE DIAGNOSTISCHE PRINCIPES

Hoofdstuk 10

Het psychiatrisch onderzoek – 121

Martin Kat en Thea Heeren

Hoofdstuk 11

Cognitieve stoornissen – 141

Hannie Comijs, Saskia Teunisse en Erik Scherder

Hoofdstuk 12

Somatische zorg en behandeling bij ouderen met een psychiatrische stoornis – 153

Jan Peetoom

Hoofdstuk 13

Specifieke beoordeling – 165

Hoofdstuk 13.1

Wilsbekwaamheid – 167

Astrid Vellinga en Joris Vandenberghe

Hoofdstuk 13.2

Autorijden bij dementie en cognitieve functiebeperkingen – 183

Wiebo Brouwer

Hoofdstuk 14

Psychiatrische evaluatie – 195

Hoofdstuk 14.1

Beeldvormend onderzoek – 197

Mathieu Vandenbulcke

Hoofdstuk 14.2

Meetinstrumenten in de ouderenpsychiatrie – 209

Jos de Jonghe

DEEL 4   ALGEMENE BEHANDELINGSPRINCIPES

Hoofdstuk 15

Preventie van psychiatrische stoornissen; de casus ‘depressie’ – 219

Robert Schoevers en Filip Smit

Hoofdstuk 16

Psychologische behandeling – 235

Marjolein Boshuisen en Roos van der Mast

Hoofdstuk 17
Biologische therapie – 243

Hoofdstuk 17.1
Praktische farmacotherapie – 245
Philippe Persoons

Hoofdstuk 17.2
Elektroconvulsietherapie (ECT) – 267
Filip Bouckaert

DEEL 5 PSYCHOPATHOLOGIE

Hoofdstuk 18
Stemmingsstoornissen – 279

Hoofdstuk 18.1
Depressie – 281
Rob Kok en Max Stek

Hoofdstuk 18.2
Bipolaire stoornissen – 295
Frits Oostervink en Heleen van Gerven

Hoofdstuk 19
Angststoornissen – 309
Josien Schuurmans, Gert-Jan Hendriks en Willeke van Zelst

Hoofdstuk 20
Psychiatrische stoornissen bij neurologische aandoeningen – 323
Frans Verhey en Albert Leentjens

Hoofdstuk 21
Delier – 333
Albert Leentjens, Piet Eikelenboom en Roos van der Mast

Hoofdstuk 22
Dementie – 351
Frans Verhey

Hoofdstuk 23
Middelenmisbruik en -verslaving – 373
Daniëlle Schoonbrood en Max Stek

Hoofdstuk 24

Persoonlijkheidsstoornissen – 391

Bas van Alphen en Max Stek

Hoofdstuk 25

Schizofrenie en verwante psychotische stoornissen – 407

Martin Kat, Cora Kerssens, Sebastian Köhler en Paul David Meesters

Hoofdstuk 26

Somatoforme stoornissen – 421

Marijke Bremmer,

Guus Eeckhout en Richard Oude Voshaar

Hoofdstuk 27

Seksuele disfuncties – 437

Albert Neeleman en Ineke Toering

Hoofdstuk 28

Specifieke (niet-DSM-)syndromen – 455

Hoofdstuk 28.1

Apathie – symptoom en syndroom – 457

Roos van der Mast, Albert Leentjens en Thea Heeren

Hoofdstuk 28.2

Pseudopsychosen – 469

Rob Teunisse

Hoofdstuk 28.3

Ouderen met een verstandelijke beperking – 477

Martin van den Berg en Mariet Clerkx

Hoofdstuk 28.4

Het diogenessyndroom – 489

Cora Kerssens

Hoofdstuk 28.5

Bewegingsstoornissen door medicijnen – 497

Peter van Harten

Hoofdstuk 28.6

Cholinerge deficiëntie en cognitie – 511

Evelien Lemstra, Piet Eikelenboom en Pim van Gool

Hoofdstuk 28.7
Suïcidaliteit – 519
Cees van Heeringen

Hoofdstuk 28.8
Slaapstoornissen – 525
Eus Van Someren en Lex van Bommel

DEEL 6 HET VAK OUDERENPSYCHIATRIE

Hoofdstuk 29
Ethische aspecten van psychische stoornissen – 541
Ron Berghmans

Hoofdstuk 30
De opleiding tot psychiater met het aandachtsgebied ouderenpsychiatrie – 553
Liesbeth Vleugel, Max Stek en Roos van der Mast

Hoofdstuk 31
Psychiatrische consultatie – 563
Martin Kat

Hoofdstuk 32
Richtlijnen in de ouderenpsychiatrie – 575
Rob Kok en Frans Verhey

Hoofdstuk 33
Wetenschappelijk onderzoek – 583
Thea Heeren en Roos van der Mast

Literatuur – 589
Medewerkers – 643
Register – 653